

**МИННО-ГЕОЛОЖКИ
УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. ИВАН РИЛСКИ“**

м: 02 8060 201
е: rector@mgu.bg
у: www.mgu.bg

а: 1700 София, България
Студентски град
ул. „Проф. Боян Каменов“ 1

Кабинет на Ректора

МИННО - ГЕОЛОЖКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. ИВАН РИЛСКИ“ РЕКТОРАТ	
Изх. №	РА - 21-87
София,	26. 03 20. 26

ДО

г-н Юлиан Попов

Министър на околната среда и водите

Министерство на околната среда и водите
Вх. № 04.00-668-3
София 26.03.2026

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с полученото писмо относно изразяване на становище по задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклад за екологична оценка на проект на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия, Ви представяме становището на Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“.

Становището съдържа експертни бележки и препоръки, свързани с интегрираното планиране на енергийния и минно-добивния сектор, необходимостта от координация между заинтересованите страни, както и мерки за осигуряване на устойчиво развитие и минимизиране на потенциалните въздействия върху околната среда.

Оставаме на разположение за участие в последващи обсъждания и експертни консултации по темата.

Приложение: Становище

С уважение,
проф. д-р инж. **Ивайло Копрев**
Ректор на Минно-геоложки
университет „Св. Иван Рилски“

Кабинет на Ректора

СТАНОВИЩЕ

Относно: *Задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклад за екологична оценка на проект на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия и схема за провеждане на консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от плана*

Настоящото Задание за обхват и съдържание на Доклада за екологична оценка на проекта „План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия“ (ППЗ/Планът) е изготвено по Договор № Д-30-8/13.02.2026 г. между МОСВ и „Реноватика“ ЕООД за извършване на екологична оценка и в изпълнение на изискванията на чл. 19а от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Заданието е съобразено с указанията в писмо изх. № ЕО-43-14/02.02.2026 г., с което Министерът на околната среда и водите постановява, че проектът подлежи на задължителна екологична оценка и докладът следва да бъде изготвен от колектив експерти с ръководител, отговарящ на изискванията на чл. 16 от Наредбата за ЕО. Във връзка с чл. 36, ал. 2 и разпоредбите на чл. 12, ал. 1–3 от Наредбата е извършена проверка на предоставените пространствени данни относно местоположението на включените в ПЗ площи. Установено е, че тези площи не попадат в границите на защитени зони по смисъла на ЗБР и в ЗТ съгласно ЗЗТ. На основание чл. 36, ал. 3 е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която проектът на ППЗ няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху местообитания и популации, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“, с подробно мотивирано обоснование.

Минно-добивния и преработвателен сектор в рамките на проекта на ППЗ

Добивната промишленост е стратегически отрасъл с ключово значение за икономиката на Република България. Тя осигурява значителен дял от БВП и брутната добавена стойност, висока производителност на труда и силен експортен потенциал. Секторът поддържа работни места, особено в региони с ограничени алтернативи за поминък, и служи като база за развитието на свързани индустрии - металургия, строителство, химическа промишленост, машиностроене и електроника. Това го прави важен фактор за икономическата стабилност и енергийната независимост на страната. Същевременно добивната промишленост се намира в процес на трансформация в условията на зеления преход и Индустрия 5.0: дигитализация, автоматизация, енергийна ефективност, кръгова икономика и декарбонизация са вече част от стратегическите приоритети на сектора. Оптимизацията на процесите, внедряването на чисти технологии и научно-развойната дейност намаляват екологичните рискове, подкрепят устойчивостта и повишават конкурентоспособността на сектора. Зеленият преход изисква високо

Кабинет на Ректора

квалифицирани кадри и адаптиране на образователните политики към енергийна ефективност, възобновяема енергия, кръгова икономика, устойчиви технологии и управление на ресурси.

Поради съвместните пространствени и оперативни интереси, е необходима системна интеграция между секторните политики: минна и ресурсна политика, енергийна политика и планиране на ВЕИ. Това означава синхронизирани GIS-слоеве за концесии и проекти, кумулативни оценки на въздействията, координация на инфраструктурни решения (пътища, трансформатори, кабели) и механизми за управление на припокривания и конфликти в земеползването. Интеграцията трябва да осигури баланс между целите на енергийната трансформация (развитие на вятърна енергетика) и защитата на икономическите интереси и операционната сигурност на добивните предприятия. Това включва оперативни протоколи за безопасност (във връзка с взривни и логистични операции), договорни схеми за споделена инфраструктура, финансови механизми за компенсации и адаптация, както и участие на концесионери в процесите на планиране и мониторинг. Устойчивият растеж на добивния сектор и успешният зелен преход са взаимно допълващи се цели: модернизирани, дигитализирани и екологично адаптирани минни отрасли ще подкрепят националната икономика и ще улеснят интеграцията на ВЕИ, а координираните политики и публичните инвестиции в образование, научни изследвания и инфраструктура ще гарантират, че преходът става справедливо и ефективно, без необосновани икономически щети за ключовите отрасли.

Активното включване на висшите училища и целенасоченото изграждане на кадри са от съществено значение за успешния зелен преход и интегрираното планиране между енергетиката, минно-добивния сектор и ВЕИ. Университетите трябва да участват пряко в подготовката и изпълнението на ДЕО чрез научни екипи за полеви изследвания, GIS-моделиране, оценка на кумулативни въздействия и мониторинг; да осигуряват докторантски и интердисциплинарни изследователски програми; и да гарантират база за независими научни прегледи и прозрачност пред обществеността.

За да се ускори пазарната и технологична трансформация, държавната подкрепа следва да стимулира формирането на нови образователни профили и специалности и реновиране на стари и утвърдени такива - енергиен инженеринг, електроенергетика, инженерна геоестрология, геоинформатика, кръгова икономика, устойчиви финанси и зелено управление на производствени системи. Това включва целево финансиране на докторанти и стипендии, държавно-частни партньорства, програми за преквалификация и продължаващо обучение, стажове в индустрията и механизми за адаптация и качество на учебните планове в контекста Зеления преход и декарбонизацията. Чрез координация между държава, университети и бизнес ще се създадат условия за обучение и формиране на високоспециализирани кадри, способни да управляват модернизацията и синергията между ВЕИ и добива.

Общи препоръки към обхвата и съдържанието на проекта на ППЗ

Управление, участие и координация

- Включване на представители на минната индустрия, регионални власти и висши училища в работни групи за идентифициране на критични точки на припокриване и разработване на

Кабинет на Ректора

оперативни схеми за координация (случаи за координация: достъп, логистика, взривни работи, споделена инфраструктура).

- Формализирани механизми тип меморандуми за разбирателство, протоколи за координация, периодични заседания и определяне на координатори за бърза оперативна синхронизация.

Данни, картографиране и оценка на дефицити

- Подробни GIS карти на концесии, активни и проучвателни площи, миграционни коридори и интеграция с национални/европейски регистри.
- Идентифициране и запълване на данни-дефицити (дългосрочни полеви данни за птици и прилепи, археологически проучвания, хидрологични и почвени данни).
- Детайлно отчитане на миграционните коридори (напр. Via Pontica) и използване на реални теренни и GPS данни.

Кумулативен анализ и оценка на въздействия

- Задължителен кумулативен анализ на съществуващи и планирани ветроенергийни паркове в съответните региони, включително дългосрочни наблюдения, включващ съвместните ефекти от вятърни паркове и минна дейност върху околната среда, здравето и инфраструктурата (в т.ч. прах, води, стабилитет на прилежащите терени, трафик).
- Оценка на трансгранични и регионални ефекти.

Мониторинг, независим контрол и отчетност

- Мониторинг в реално време (визуален, радарен, GPS).
- План за мониторинг и адаптивни мерки с ясно разпределение на отговорностите и финансови механизми за изпълнение - първоотправен минимум 12 месеца (препоръчително 36 месеца за птици и прилепи), последващ периодичен мониторинг 3–5 години след въвеждане в експлоатация.
- Независим научен контрол, ежегодни независими доклади и публичен достъп до данните.

Мерки за смекчаване, адаптация и възстановяване

- Интеграция на системи за временно спиране на турбини (shutdown on demand);
- Пространствено дистанциране от чувствителни местообитания; сезонни ограничения в строителството; технически мерки за намаляване на колизии (радары, регулиране на работата при миграции); контрол на ерозия и води; компенсационни и възстановителни мерки за местообитания.
- Социални мерки, план за обществено участие, програми за местна заетост и прозрачни компенсации.
- При установяване на конфликтни зони – разработване на алтернативни локации и договорни схеми за компенсации и възстановяване.

Научна обоснованост, образование, кадрово обезпечаване и технологична адаптация

- Актуални и дългосрочни изследвания, включително национални данни от реално функциониращи ветроенергийни паркове, които показват, че при правилно управление въздействието върху птиците може да бъде минимално.

Кабинет на Ректора

- Активно включване на университети в полеви изследвания, моделиране (GIS, екологична статистика), мониторинг.
- Договорни партньорства, студентски практики, финансиране на магистърски/докторски програми, независими научни прегледи и публични семинари.
- Държавна подкрепа за целеви докторантури и програми за преквалификация в ключови професионални направления, имащи отношение към енергиен инженеринг (ВЕИ), екологично/рудно инженерство, GIS, кръгова икономика, устойчиви финанси.
- Държавна подкрепа за образователни и научни програми (енергиен инженеринг, екологично инженерство, GIS, кръгова икономика), които да осигурят дългосрочна научна и техническа база за управлението на ВЕИ.

Финансиране и правно-административни механизми

- Ясни финансови механизми за изпълнение на мониторинга и адаптивните мерки (бондинг, гаранции, фондове за възстановяване).
- Включване на договорни клаузи между оператори и концесионери за споделена инфраструктура и компенсация;
- Регулаторни изисквания за публичност и отчетност с цел повишаване на общественото доверие.

Синхронизиране на ВЕИ и минно-добивната и преработвателна промишленост

- Пространствено припокриване и потенциални конфликти: при определяне на приоритетни зони е задължително да се интегрират актуални карти на минни находища, действащи рудници, добивни концесии и зони за бъдещи проучвания. Непланирано припокриване може да доведе до конфликт на ползвания на земята, ограничаване на достъпа до находища и усложнение на логистиката за добива.
- Въздействие върху безопасността и експлоатацията: изграждането на вятърни паркове и прилежаща инфраструктура (пътища, линии) в близост до минни обекти може да усложни транспортните коридори, взривните работи и зоните за складиране на материал, изисквайки адаптиране на оперативни протоколи и допълнителни мерки за безопасност.
- Ефекти върху околната среда и разрешителните режими: смесените въздействия (прах, изменение на повърхностните води, акустични ефекти) могат да окажат потенциално въздействие върху компонентите на околната среда около минни площадки, налагайки допълнителни мониторинг и компенсаторни мерки.
- Икономически последици: потенциални ограничения на разширение на минни дейности и увеличени разходи за синхронизиране на графици, компенсаторни мерки и пространствени корекции; възможности за синергии при споделена инфраструктура (пътища, трансформатори) след детайлен анализ и договорни механизми.
- Необходимост от насочено внимание в ДЕО за оценка на взаимодействието с минно-добивния сектор - картиране на всички активни и планирани минни зони, оценка на рисковете за експлоатацията и безопасността, сценарии за координация, и конкретни смекчаващи мерки и договорни механизми за разрешаване на конфликти.

Кабинет на Ректора

Заклучение

Планът има потенциал да осигури балансирано развитие на вятърната енергия, при условие че екологичната оценка бъде изпълнена с достатъчна детайлност, научна обоснованост и прилагане на ефективни мерки за опазване на биоразнообразието – обоснован е в нормативен и стратегически аспект и прилага интегриран подход за пространствено планиране, включително използване на GIS и съобразяване с екологичните ограничения. Разработването на ППЗ е инструмент за реализиране на националните и европейските цели за декарбонизация и увеличаване на дела на възобновяемите източници.

Проф. д-р инж. Ивайло Копрев
Ректор на Минно-геоложки университет
„Св. Иван Рилски“

